

S J E Č A N J E

iz predratnog revolucionarnog rada KARAHASANOVIĆ HIKMETA.

Rođen sam u B. Luci 3 februara 1920 god. od oca umrlog Alije Karahasanovića i majke Saine rođj. Žilžić. Otac mi je bio slabog imovnog stanja, radio je kao podvornik u banjalučkom pozorištu. 1934 god. završio sam 4 razreda gimnazije, a potom otišao na zanat. Zanat sam učio kod privatnika bravara Vukote Jankovića, a poslije nastavio u ložionici - Predgrađe. U to vrijeme stupio sam u društvo "Vaso Felagić" i došao u dodir sa drugovima iz radničkog pokreta Kasimom Hadžićem, Šefketom Naglajlićem, Kazanom i drugim. Pošto sam još iz gimnazije drugovao sa Ibrahimom Saračem, Ahmetom Hadžihalilovićem, Mićom Šurlakom, Mirkom Kovačević, Hadžišterićem, Bokanom i drugima, te sam se s drušćio upoznao i povezao radničku i školsku omladinu. Ulica gde sam stanovao odizala je drugarstvom, pošto su se u njoj nalazili sa stanom svi radnici i školska napredna omladina i među njima braća Kadonić Rahmija i Cinkara, Braća Stojnić, Macure, Hasanbašići, Bobani i drugi. Nalazeći se i živeći u toj sredini nije se moglo ostanati po strani. Često smo se sastajali i međusobno pomagali, živeli kao braća i više nego to.

Kada je nastupio građanski rat u Španiji prva moja akcija bila je prikupljanje pomoći i djelenje letaka o Španiji, te sam skupa radio sa Rahmijom Kadonićem. 1937 god. počeo sam raspoređivati "Radnik" i "Kultura" sve do njihove zabrane. Djelio letke i proglose Partije po B. Luci skupa sa Mirkom Jovetićem. Redovito nosio letke i proglose u ložionicu te iste dodavao drugovima: "Ljuboju, Milkiću i Jovi Jakovljeviću. Učestvovao sam u svim demonstracijama, te prilikom razbijanja zbora Živkovića-Jevtića udaren po glavi, te nakon 8 dana poludio i otpremljen u Stenjevac gde sam bio 8 mjeseci i predravio. Dolaskom iz bolnice drugovi su me mnogo pomogli te sam ubrzo počeo raditi. Pomoć koju su mi ukazali tada drugovi to ni danas ne mogu zaboraviti.

Ta pomoć mi je davala potskreta u kasnijem nom radu i bila vodilja u mnogim zadacima koje mi je pokret postavio. Koncem 1938 god. poveo sam šegrte ložionice da tražimo povikicu te tom prilikom u žučnom zaspravljanju sa šefom pala je kraljeva slika te me otpustio sa posla.

Zanat sam uskoro završio i položio ispit. Kao besposlen radnik još sam se više odao pokretu jer kao mlad nisam bio kompromitovan. Koncem 1939 god. otišao sam u vojsku te proveo 4 mjeseca u istom i puštem zbog bola stni trajno nesposoban. 1940 god. rutna psihoza je pojačala buđnost Ćarbi je tako da su se deđe počeli održavati sastanci Partije i Skoja koje smo ja i Rehimja po direktivi drugova Muhameda Kazaza i drugih sazivali i obavještavali pojedine drugove o istm gde će biti. Ja i Rehimja smo često prisustvovali sastancima a nekada i čuvali strahu.

Aprilski dani satekli su me u B.inci, kao omladinac² aktivistu koji je radio po direktivi Partije odnosno partijski ljudi: Hadžihalilovića Ahmeta, Ibre Sarača i drugih. 1941 god. prilikom resula jugoslovenske vojske nailazeći preko banjalučkog polja skupa sa Mirkom Bobanom, i Kazimrom Obradovićem obukao sam na vojnom transportu koji je bio

napušten nova vojnu uniformu i uzeo pušku bez municije skupa sa Kasimiro-
rom i Mirkom, te kod vojne pekare naiđemo na kola sa municijom te iz
sanduka nakupimo po nekoliko bombi, kada smo videli da niko nas ne
gleda, ja sam se povratio te sjeo na kola i iste dotjerao kući, te
zajedno sa Kasimikom istovarilo. Ovo sam samoinicijativno napravio.
Pušku, nešto municije, sablju, veću količinu knjiga a artiljerijskoj
obuci koje sam dobio od poručnika Voje Rokovića na čuvanje predao sam
po naredjenju Sarača Mhseinović Iziriz. U nekoliko puta sanduk municije
i bombi oterao sam u Sitare kod druga Danijela Halimića, pored toga sam
kod njega kasnije doterao na kolima sanitetski materijal i pribor za
opravku obuće. Drugom prilikom otkjerao sam kod "Šandora" Elekića kući.
Zatim sam od inženjera Asaturova otkjerao kod "Šandora" tri vreće dinamit
i vreću kapišli. Izvesnu količinu municije odneo sam kod omladincea
Dalke Dervišića i skupa sa njim je sakrio u kući. Tu istu, a i drugu
municiju kasnije mi je dopremao Balke, a ja nosio u selo Kosjerovo kod
Miloša Karapetrovića koju su partizanske partole preuzimale. U sedmom
meseću 1941 god. po direktivi drugova Ahmeti Hadžihalilovića, Ibri Sara-
ča i Museina Alagića promotrika zaposlio sam se u ložionici Predgradja.

U ovom vremenu postavljeni su mi mnogi zadaci kao na pr. snabdjevanje uljem, tovačnom masti, ležajima i drugim materijalom koji je bio potreban na oslobođenoj teritoriji. Ovo sam vršio uz pomoć drugu Jove Jakovljevića i dopreme do kuće Muharema Alibegovića. U radionici sam pravio kačupe za petokrake i isti ljevao kod Muharema Alibegovića, tu se tada nalazio i drug Djuro Pucar. U to vrijeme sam dobio zadatak od Ahmeta Hadžihalilovića da miniram transport municije koja se utovarala sa Krčmarica iz slala na Istočno bojište. Paklenu mašinu sam dobio od Adila Alagića u kući Alibegovića. Istu sam montirao pod postolje jednog vagona transporta i pred samu eksploziju obavješten od istog Alagića da demontiram paklenu stroj i predam Dragi Dožiću što sam i uradio. Taj dan u gradu B. Luci bilo je masovno hapšenje, istaknutih drugova komunisti koji su kasnije na intervenciju građana pušteni. Pored toga kad god sam uhvatio priliku bilo danu ili noću sipao sam pje sak ne lažaje osovinskih rukavaca, ispumpavao ulje iz mazalica te su se vagoni palili i izbacivali iz saobraćaja. Primetivši posve slučajno dva vagona u kojima sam otkrio leševe njemačkih oficira i vojnika pokvario uređaje za ventilaciju, tako da su se počeli kveriti te nisu nikada ni utvri stigli u Njemačku. U ovom periodu bio sam u vezi sa grupom djaka Škojevaca i to: Vojinom Hadžisterićem, Vojom Tišnom, Mirkom Bobanom i braćom Zubović. Tada sam skupa sa njima, pripremao hranu u stanu ing. Asatoreva za drugove u Crnoj kući, te sam istu nosio zašto sam bio angažovao svoju majku i dvije sestre, jedna od 7 a druga od 9 godina i to nijema. Pored ovog ovog rada kod moje kuće su našli sklonište nekoliko dana & i mj seći pojedini drugovi i to: Mirij Vilko Vinterhalter, Stojan Kovačević, Ferid Sačić zatim Dušanka Kovačević i Rada Vranješević koje su dovele Vahida Maglajlić i Mira Vinterhalter. Dušanku i Radu često je kod mene posjećivala Zaga Umicević, Zembra Čejvan, Hasanbašić Muša, Ibro Sarsić i drugi.

U 1942 god. doveli su mi drugaricu Šefiku Sabljak iz Sarajeva koja je provela kod moje kuće više od mjesec dana, a potom sam je otpremio u Kosjerevo kod Karapetrovića. Iza nje je došao njen muž Jusuf Sabljak iz logora Dachau i proveo izvesno vrijeme kod mene, a potom otpremio ga do Karapetrovića odakle nisu pošli u Šum već u Cazin. Decembra 1941 god. podneo sam ostavku na službi po nagovoru drugova, te preko

Miloša Karapetrovića uspostavio vezu sa IV Krajiškim odredom. Prebacio sam se preko Vrbase u Kriškovec, a zatim u selo Otpočivaljki gde se je nalazio drug Vilko Winterhalter. Posle razgovora sa njim isti me je uputio u Friječane kod drugu Osmana Karabegovića koji mi je dao direktive o daljem radu. Nakon nekoliko dana dopremio sam izvesnu količinu municije i sanitetskog materijala u Viječane te mi je tom prilikom Osman dao neke dukate da ih predam Muhamedu Hasanbašiću ili Avdi Džumrukčiću za nabavku municije. Osman mi je saopštio da ne dolazim kod njih, već što god budem donosio iz B. Luke da dojem partizanskih patrolama koje su bile tada redovite u selima Lijevča. Tako sam sve pošiljke dopremao do Karapetrovića odakle su ih patrole odnosile.

Aprila ili maja 1942 god. došao sam ponovo u Viječane i saopštio Osmanu i Vilku odluku da ću ja ostati u redovima NOV-e. Osman mi je naložio da se odmah vratim u B. Luku i da odnesem poruku da se iz P. Luke odmah pošilje karav u Manjaču po Kosta Hadža da bi im došao u pomoć pošto su sa svih strana bili opkoljeni četnicima i ustašama, a morali su ostati na tom terenu radi održavanja veze sa Ozranom i Komarijom. Pored poruke kao mi je i 10 kom. dukata koje sam predao Muhi Hasanbašiću. Zadatak sam obavio bez ikakvih smetnji i uradio Muhi Osmanom nalog i dukate. U to vrijeme je izbila provala u grupi ljudi Čajevca tako da su morali izbjeći svi drugovi iz te grupe. Među ovom grupom su se nalazili Gojko Agramović, Zdenko Ružić, Intvo i još dvojica drugih čijih se imena ne sjećam a koji su ostali u Kosjerovu desetak dana. Za ovu grupu nabavio sam propusnice i doneo fotografski aparat, slikao jednog po jednog nabavim legitimacije, te tako opremljena Kosjerovačka partijska organizacija uputila u Sitnase gde ih je dočekao drug Irfan Karabegović. Za ovu provalu obavješten sam preko drugarice Nevenke Đedasević da je istu provale ljudi Matković. Tada sam od iste dobio nalog da se isti ima likvidirati a o ovom sam obavjestio Karapetrovića te je taj isti dan Radi uhvaćen u Kosjerovu te likvidiran. Poslije Kozarskih ofanziva skupa sa Milošem Karapetrovićem pomagao sam u prikupljanju nek pojedinih grupa partizana prebeglih u toku ofanzive sa Kozare u sela Lijevča. Za tebe sam donosio odjedu i obuću te ih otpremali u Slavoniju. Među ovima kojih se sjećam bili su meni poznati drugovi partizani: Ilija Stojanović, Vaso Vidović, Ostoja Kožić, Duško Bejčić, Miro Sunjak i drugi koje nisam poznao.

U ovom radu mnogo mi je pomogao i Ifet Ibrahimkadić kojeg sam upoznao sa Karapetrovićem. Koncem 1942 god. i u prvih početima 1943 god. radio sam na zbrinjavanju i snabdevanju partizanskih porodica. Novac za nabavku namirnica dobivao sam od partiske organizacije od Mandžuke i Dadasović Nevenke. U 1943 god. ponovo je uspostavljena veza sa Kozarom te sam došao u kontakt sa drugom Batosom te sam na njega uputio i drugu Mandžuku koji se sa njim sastao u dva naha, tako direktno uspostavljena veza sa Kozarom. Ja i Ifet smo tako nastavili vezu sa Kozarom sve do mog odlaska u NOV-u 15.7.1943 god. Tom vezom otišli su mnogi drugovi u Kozaru. U to vrijeme susreo sam i Cvčinu zvanog "Mošu" te je u dva naha dolazio meni kući po sanitetski materijal te i njega povezao sa Mandžukom.

U julu mjeseca 1943 god. otišao sam sa grupom omladinaca: ~~Kiki~~ Mićom Mlašinovićem, Djukom Jovetićem, Kasimom Osmančevićem i Ibrahimom Namalom preko sela Glamočana u Kozaru gde nam je ~~nekada~~ dočekao drug Suračić Branko. Stupio sam prvo u Kozarski odred a potom upućen u prvu proletersku brigadu gde sam proveo oko godinu dana. Usled napora počeo sam poboljšavati te poslije 6 neprijateljske ofanzive upućen u bolnicu u Šiprage odakle sam otpušten po Dr. Perović Danici iz brigade te upućen u banjalučko područje a kasnije u punjavorsko gde sam ostao do drugog napada na B.Luku i upućen u S.Most, te potpuno oboleo na živcima upućen u Bari. Iz Baria sam se 1945 god. povratio u Šibenik a mjeseca maja iste godine došao u B.Luku u vojnu bolnicu odakle sam pušten kao stalno nesposoban za vojsku.

1946 god. stupio sam u ložionica Predgrađe, te u istom usvojtva bravara radio do aprila 1953 god. kada sam zbog bolesti pensionisan. Za sav ovaj rad mogu posvedočiti živi drugovi⁶ kojima radio a naveo ih u izjavi. Veći dio moga ilegalnog rada nisam ni pominjao pošto se nisam hteo pozivati na poginule drugove.

Pismene izjave su mi dali drugovi: Vilko Winterhalter, Ibro Sarač, Danijel Halimić i Temka Alibegović nosioci "Spomenice 1941" god. a ostali njih još i drugovi Karapetrović Mileš i Ifet Ibrahimkadić.

B.Luka, 20.1.1959 god.

Karahasanović Hifet

Original sjećanja nalazi se u Narodnom muzeju B.Luka.